

činnosti by nákupy slušelo pokládati za nákupy ve značném rozsahu. Poněvadž však naopak nestanoví ani nejnížší hranice použitelnosti § 21, č. 1 dle množství, váhy, nebo ceny předmětů potřeby, takže každýkoli nákup předmětů potřeby, i v množství nejmenším (jednotlivého vejce jedné hlávky zelí a pod.) za ostatních podmínek § 21 je trestný, dlužno výrazu »velký rozsah« rozuměti prostě dle obecné mluvy u porovnání s množstvím ne-li nejmenším, tož alespoň v drobném obchodě obvyklým. Nalézací soud tu pak zjišťuje, že obžalovaný nakoupil celkem 165 q zelí a že při nákupu 88·2 q přeplatil úředně stanovenou a až dotud obvyklou cenu. Toto zjištěné množství 88·2 q zelí odůvodňuje předpoklad, že se nákup dál ve velkém rozsahu. Přikládáti měřítko velkoobchodu zákon svým zněním ani duchem nikterak neospravedlňuje, rovněž nebylo by odůvodněno zněním zákona a jeho účelem, chrániti spotřebitele před všelikými formami lichvy předměty spotřebními, by »velký rozsah« předpokládán byl teprve snad při opakování činnosti snad po živnostensku provozované, nebo při skupování ve velkém, zvláště když by v tom případě přicházel již v úvahu také zákaz § 23, č. 3 cís. nař. Předpokladem, že obžalovaný dopustil se činu ve smyslu č. 1 § 21, jemu za vinu kladeného, ve značném rozsahu, neporušil tedy soud nalézací práva. Svoje vývody k důvodu zmatečnosti dle č. 10 § 281 tr. ř. podřaduje zmateční stížnost neprávem pod tento důvod zmatečnosti předpokládající, že stížnost uznává trestnost činu, pro nějž byl obžalovaný odsouzen, a jen se domáhá jiné jeho subsumce právní, nežli byla dovedena v rozsudku. V pravdě stížnost, pokud vůbec k vývodům jejím lze přihlížeti, pokud totiž neopouští půdu zjištění rozsudkových závazných pro ni i pro soud zrušovací (§ 288, č. 3 tr. ř.), provádí rovněž důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř. Tvrdí-li tu především, že předpisu § 21 nelze na čin obžalovaného použiti, poněvadž předpis ten předpokládá koupi předmětu potřeby, který kupující chce dále zciziti, kdežto obžalovaný prý nechtěl zelím dále obchodovati a prodati je tomu, kdo za ně dá více, nýbrž kupoval je na určito pro tábor uprchlíků ve Cmuntu, dlužno ji jednak odkázati na slova zákona, jež nevyžadují úmyslu obchodovati zbožím ve smyslu obžalovaným předpokládaném, nýbrž úmysl zciziti je, jednak na vlastní vývody stížnosti, dle nichž cena, dle § 1053 obč. zák. podstatný příznak smlouvy kupní, nebyla se správou tábora v době nákupu zelí pevně ujednána, a konečně k tomu, že slovy § 21 »dále chce zciziti« zřejmě mají býti postiženy všechny nákupy, které se nedějí pro vlastní potřebu, nýbrž za účelem obchodním, tedy i nákupy nutné ke splnění smluv dodávacích. Vylučovati nákupy tohoto druhu z nákupů spadajících pod pojem nákupů provedených v úmyslu zboží dále zciziti, nebylo by přípustno již z důvodů trestní politiky, ano by usnadňovalo obcházení zákazu a přičilo by se také výše již zmíněnému smyslu a účelu zákona.

Čís. 105.

Předražování. S hlediska § 20 čís. 2 b) cís. nařízení z roku 1917 nezáleží na tom, zda zisk připadnouti má pachateli, či osobě třetí. Úmysl, využití mimořádných válečných poměrů není vyloučen tím, že předmět potřeby přenechán živnostníkem živnostníku z pohutky, by druh druhu

zbožím vypomáhal. Pro pojem řetězového obchodu se nevyhledává, by nerealní obchodování se opakovalo nebo dělo se po živnostensku.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1919, Kr. I 241/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Václava Č., Josefa H., Josefa S. a Josefa L. do rozsudku krajského jako nalézacího soudu v Mladé Boleslavi ze dne 15. dubna 1919, jímž uznáni byli vinnými Václav Č. přečinem dle § 23, č. 4, pak přestupky dle §§ 20, 21 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z., Josef H. přečinem dle § 20 správně 20, č. 2 b) téhož cís. nař., Josef S. přestupkem dle § 20 téhož cís. nař., a Josef L. přestupkem dle § 21 téhož cís. nař., mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost Josefa H. přichází pro soudní rok v úvahu jen potud, pokud dovolávajíc se zmatečního důvodu § 281, č. 9 a) a 10, správně jen 10 tr. ř. brojí proti odsouzení stěžovatelovu pro přečin místo pouhého přestupku dle § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. Zmateční stížnost dovozuje totiž, že stěžovatel sám neměl z trestního činu zisku žádného, poněvadž jednal jen jako správce panství ve prospěch majitelů, a že proto nemůže býti u něho řeči o neoprávněném zisku 200 K převyšujícím, jímž kvalifikace skutku jako přečin jest podmíněna. Než vývodům zmateční stížnosti nelze přisvědčiti, správně jest naopak opačné stanovisko v odpor vzatého rozsudku. V odstavci 2 b) § 20 cís. nař. mluví se ovšem jen o neoprávněném zisku, jenž byl docílen neb docílen býti měl trestným činem, právě však okolnost, že zákon neobmezuje tento neoprávněný zisk výslovně na osobu pachatelovu, ve spojení s okolností, že odstavec prvý téhož paragrafu ohrožuje trestem každého, kdo buď patrně přemrštěnou cenu žádá neb ji sobě a nebo jinému dává poskytnouti neb slíbiti, vyplývá zřejmě, že odst. 2 b) na zřeteli má zisk z trestního činu docílený vůbec bez ohledu na to, připadl-li zisk ten pachateli samému neb osobě jiné. Musilaf by kvalifikace č. 2 b) § 20 vůbec odpadnouti, kdyby šlo o případ, kde pachatel přemrštěný zisk dal někomu jinému poskytnouti nebo přislíbiti. To však zřejmě nevyhovovalo by intencím zákona. Právem ostatně poukazuje též v odpor vzatý rozsudek na to, že by, kdyby bylo stanovisko zmateční stížnosti správné, stačilo nastrčiti vždy jen prodavače a hlavně prodavače nemajetného, by kvalifikace skutku jako přečin byla znemožněna. Odsouzení pro přestupek § 20 prohlašuje stěžovatel za nesprávné, poněvadž prý on a Josef L., oba řezníci, žili v přátelském poměru a v živnosti si jen proto přenecháním masa vzájemně vypomohli. Tento přátelský poměr a vzájemné si vypomáhání vylučuje dle náhledu stěžovatelova úmysl využití mimořádných poměrů válečných. Neboť o využití válečných poměrů dalo by se mluvit jen tehdy, kdyby na jedné straně byl producent nebo obchodník, ne však v případě přítomném, kde obě strany jsou živnostníci prodávající

přímo-konsumentům. Než nelze nahlédnouti, proč má býti úmysl využití mimořádných poměrů válečných při prodeji předmětů potřeby vyloučen okolností, že oba kontrahenti jsou živnostníci. Zákon sám neobmezuje trestnost na obchodníky nebo výrobce zboží, nýbrž ohrožuje každého trestem, kdo za okolností v § 20 uvedených za předmět potřeby požaduje cenu zřejmě přemrštěnou, což s úspěchem činiti lze jen tehdy, když okolnosti tržové to připouštějí, jako za nouze válkou způsobené. Též nesejde na tom, zda pohnutkou obchodu byla přátelská ochota, jakmile cena požadovaná byla patrně přemrštěná. Nevylučujet ani přátelství, ani ochota využívání poměrů válečných, zvláště může-li prodatel čítati s tím, že kupující přítel přemrštěnou cenu na osobu třetí převalí. Nelze shledati tudíž výtky stěžovatelem rozsudku v uvedeném směru činěné za oprávněné, nehledíc ani k tomu, že rozsudek tvrzeného přátelského poměru mezi stěžovatelem a Josefem L. a vzájemné vypomáhání z ochoty vůbec nezjišťuje. Rovněž bezdůvodná je stížnost pokud čelí proti výroku odsuzujícímu ve směru § 23 cís. nař. Zmateční stížnost pohřešuje ve zjištěném skutku stěžovatelovu činění, které by se krylo s pojmem pletich, když přijde známý řezník ze sousední obce ku známému řezníkovi, jenž náhodou před tím dobytek koupil, aby mu ho část přenechal. V přítomném obchodu možno shledati řetězový obchod prý tím méně, an prodej se stal jinému řezníkovi pro jeho konsumenty a nebyl to stěžovatel, jenž se obrátil na L., nýbrž L. sám, jenž stěžovatele za přenechání masa jím již zakoupeného požádal. Než pro pojem řetězového obchodu jest lhostejno, kdo k obchodu, o nějž jde, podnět dal, rozhodujícím jest, že prodej nestal se přímo konsumentům, nýbrž jinému živnostníku k dalšímu prodeji. Nepotřebným vmísením se do přechodu zboží s producenta do konsumu bylo zboží zde krom toho o obnos přemrštěný zbytečně zdražováno, což jest charakteristickou známkou řetězového obchodu. Obchod takový vybočuje z mezí řádného a solidního obchodování za účelem docílení zisku a je způsobilý, by cena předmětu potřeby byla stupňována. Tím stává se obchod pletichou, ať již uzavřen byl mezi známými živnostníky a ať již podnět k němu dán byl se strany kupitelovy neb prodavatelovy. Ovšem že maso mělo se dostat konečně do konsumu, avšak ne cestou přímou, nýbrž prostřednictvím osoby třetí, o jejíž zisk cena měla býti stupňována. Že by byl měl Josef L. úmysl prodati maso svým zákazníkům bez výdělku, prohlásil soud za nevěrohodné. Jde tudíž o případ řetězového obchodu ve smyslu § 23, č. 4 cís. nař. Nesprávným jest též stanovisko, že při jednotlivém nahodilém prodeji nelze mluvit o provozování obchodu. Císařské nařízení čeliti má zdražování zboží nereelním obchodem vůbec a nevyžaduje, by toto nereelní obchodování dělo se po živnostensku. Jak nasvědčují tomu ostatní případy v témže § cís. nař. zařazené, nepředpokládá se pro trestnost, by zdražování bylo opakováno, i jednotlivý případ dostačí. Proto nelze z použití výrazu, »kdo řetězový obchod provozuje«, odvozovati, že by ke skutkové povaze přechínu nestačil i jednotlivý případ řetězového obchodu, to tím méně, an řetězový obchod předpokládá přechod zboží více rukama, jenž děje se více obchodními uzávěry, což samo o sobě použití výrazu o provozování obchodu odůvodňuje. Bylo proto zmateční stížnost Václava Č., i pokud edkázána byla do veřejného přeličení, jako bezdůvodnou zamítnouti.